

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

Вікторія КОВАЛЕНКО,

викладач музичного мистецтва та методики

Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна

академія імені А.С. Макаренка”

Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

МУЗИЧНА ГРА ЯК ВАГОМА СКЛАДОВА

У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРИ

Гра – це особливо важливий метод для уроків мистецтва, тому що при застосуванні гри пізнавальний процес відбувається активно та ефективно. Основним видом ігор, що застосовуються на уроках мистецтва є музичні ігри. І. Дубровіна виділяє такі види музичних ігор: музично-дидактичні, музично-ритмічні, сюжетно-рольові та проблемно-моделюючі (творчі) ігри [1, с. 15].

Музична гра дозволяє активізувати діяльність учнів, тому що вона: задовольняє різноманітні інтереси дітей – ігрові, пізнавальні, соціальні; збагачує коло уявлень про навколишній світ; впливає на розвиток психічних процесів (сприймання, уявлення, пам'ять, фантазія та ін.); сприяє формуванню активної особистості. Незаперечне значення має гра в навчанні, оскільки розвиває уважність, а отже, й краще засвоєння навчального матеріалу. [1, с. 54].

Застосування музично-дидактичних ігор на заняттях з музичного мистецтва, допомагає провести заняття більш змістовно. У грі діти краще засвоюють планові вимоги до розвинення музичного слуху, розвитку співочих умінь і музично-ритмічних рухів, також музично-дидактичні ігри можна застосовувати навіть під час слухання музики, щоб поліпшити дитяче сприймання та відчуття емоцій твору. Частіше всього музично-дидактичні ігри проводяться як окремий вид діяльності. Основними матеріалами музично-дидактичних ігор стають, музичні іграшки, дитячі музичні інструменти, настільно-друковані ігри, та інколи технічні засоби навчання.

Дидактична гра – різновид ігрової діяльності яка має певні правила, що спеціально створена та націлена на навчання та виховання дитини. Вона спрямована на вирішення певних задач у навчанні дітей, але водночас у них виявляється виховний та розвивальний вплив виховної діяльності.

Музично-дидактична гра – Це навчальні матеріали, які допомагають дітям в ігровій формі комплексно сприймати музичні твори, викликати у дітей зорову, слухову і рухову активність тим самим розширення їх сприймання музики в цілому.

Кожна дидактична гра має певне навчальне завдання. Навчальне завдання може обумовлюватись календарним планом, особливістю розвитку певної дитини (якщо це індивідуальне завдання) . Що до завдань, то вони можуть бути різними це може бути ознайомлення дітей з природою, розвиток мовлення, розширення словникового запасу ознайомлення з музичними інструментами, повторення певних термінів, вивчення та повторення чисел. І на цьому завдання не закінчуються, вони можуть бути різноманітними. Наявність певного навчального завдання підкреслює вузьку спрямованість змісту на ігрову діяльність дітей. За допомогою навчального завдання діти мають більше бажання виконати це завдання. Поєднання гри та виховного або навчального завдання яскраво виражають взаємозв'язок гри та виховання. Також дидактичне завдання краще спонукає дітей до дії. Навіть можна сказати викликає відчуття конкуренції, що само по собі викликає бажання в дитини зробити дане завдання краще.

Ігрове завдання є необхідним у ході дидактичної гри для реалізації дидактичної мети, тобто дитина повинна сприймати навчання або здобуття певних навичок мимовільно, для того щоб їй було цікаво. Ігрове завдання викликає бажання в дітей слухати та концентрувати свою увагу на правилах і сприймати це як своє бажання отримувати знання. Також гра спонукає дитину заохочено виконувати усі поставлені перед нею задачі, що у кінцевому результаті дає дитині можливість засвоїти більше інформації яку вона зможе в подальшому використовувати в повсякденному житті. [2, с. 25].

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

Третє не менш важливе правило для дидактичної гри, це наявність певних правил, які допомагають дитині тримати себе у руках та екологічно взаємодіяти з однолітками не завдаючи емоційної або фізичної шкоди. Також правила важливі тим, що вони здатні розвивати волю дитини методом стримання певних бажань, які суперечать правилом гри. Таким чином діти легше привчаються до певної дисципліни в майбутньому. Також правила гри допомагають навчити дитину стримувати негативні емоції які можуть виникнути у певний момент гри, наприклад у момент невдачі. За допомогою правил можна краще відстежити впливання їх на дітей, та побачити схильність дітей до їх виконання. Одні діти можуть виконувати правила, інші здатні їх порушувати. Таким чином можна краще зрозуміти взаємини між дітьми, та визначити дитину у групі яка схильна до лідерства, або навпаки

Наступним і одним з найважливіших компонентів дидактичної гри, є ігрова ситуація. Насамперед гра забезпечує легкість сприйняття, та виконання дітьми поставленої мети. Гра повинна бути різноманітною, для того щоб викликати більшу зацікавленість у процесі. Важливо приміняти різні види гри, це можуть бути як сюжетно рольові ігри, так і настільні, ігри на увагу, кмітливість, швидкість і тому подібне.

Підсумок гри, також у комплексі структури гри є невід'ємною частиною. Мета підсумку заключається в тому, щоб залишити в усіх дітей позитивний настрій, та перевірка отриманих знань. Фіналом гри можуть бути запитання, та репліки вихователя, які дозволять навіть тим хто потерпів невдачу залишитись у гарному настрої, також варто відмітити досягнення дітей у період гри, та підвести підсумки. Підведення передбачає собою процес самооцінки власних дій дитини та дій товаришів, таким чином діти вчаться самостійно оцінювати себе та конкретизувати свою думку.

Музично дидактичні ігри під час співу навчають дітей співати виразно, правильно брати дихання між словами, допомагають діткам на практиці зрозуміти різність виконання певних пісень. [3, с. 59].

Музично-дидактичні ігри, націлені на сприйняття дитиною звуків, на вивчення певних музичних визначень, вивчення пісень, розвинення дрібної моторики розвинення та спонування до розумової, рухливою та психічної активностей . [4, с. 47].

ЛІТЕРАТУРА

1. Дубровіна І. В. Проблемно-моделюючі ігри у музичному навчанні молодших школярів. *Мистецтво та освіта*. 2017. № 1. С. 15-19.
2. Ігрова діяльність старших дошкільників / Упор. Н. Ф. Юрченко. Х.: Вид. група „Основа”, 2015. 304 с.
3. Кушка Я. С. Методика музичного виховання дітей. Видання друге. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-II рівнів акредитації у 2-х частинах. Частина 1. Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. 216 с.
4. Масол Л., Гайдамака О., Белкіна Е., Калініченко О., Руденко І. Методика навчання мистецтва у початковій школі: посіб. для вчителів. Харків: Веста: Вид-во „Ранок”, 2006. 256 с.